

Özlem ARABACI*

2 014 yılının ilk çeyreğinde mevzuat odaklı olarak ticaret hayatında yaşanan gelişmeler aşağıda sunulmuştur.

1. Ürünlerini Lisanslı Depolara Koyan Üreticilere Sigorta Primi İstisnası Getirilmiştir.

Tarımsal Faaliyette Bulunanların Prim Borçlarının Sattıkları Tarımsal Ürün Bedellerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Tahsil Edilmesine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ 30/01/2014 tarihli ve 28898 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bakanlığımız ile Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ortaklaşa yapılan çalışma neticesinde hazırlanan söz konusu Tebliğ değişikliği ile; 10/02/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan ikincil düzenlemeler çerçevesinde tarımsal ürünlerini lisanslı depo işletmelerine tevdi eden üreticilerin, ürünlerini temsil eden ürün senetlerini satmaları halinde 01/01/2015 tarihine kadar sigorta primi kesintisi yapılmayacaktır. Bu değişiklikten önce, üreticilerden ürün senedi satın alan kişilerin alım satım bedeli üzerinden %2 oranında prim kesintisi yaparak Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarması zorunluluğu bulunmaktaydı.

Öte yandan, aynı Tebliğ değişikliği ile, tüm işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirildiği ve alıcı ve satıcı tarafların birbirini görmediği

elektronik ürün senedi satışlarında sigorta prim kesintisinin nasıl yapılacağına ilişkin sorunun çözülmesine yönelik de düzenlemeye gidilmiştir. Buna göre, prim istisnasının sona ereceği 01/01/2015 tarihinden sonra sigorta prim kesintisi, ürünleri temsil eden elektronik ürün senetlerinin satışında yetkili takas kuruluşu tarafından yapılacaktır.

2. Lisanslı Depoculuk Sistemine Yönelik Vergi İstisnalarının Süresi Uzatılmıştır.

Lisanslı depoculuk sisteminin yaygınlaşmasını ve gelişmesini teşvik etmeye yönelik olarak yapılan yasal düzenlemeyle, ürün senetlerinin el değiştirmesinden doğan kazançlardaki gelir ve kurumlar vergisi istisnası 31 Aralık 2014 tarihinden 31 Aralık 2018 tarihine kadar uzatılmıştır.

3. Çalınan Nüfus Cüzdanı ve Ehliyetle Başkası Adına Şirket Kurulamayacaktır.

Binlerce şirketin ticaret sicil kayıtlarının depolandığı Merkezi Sicil Kayıt Sistemi'nde (MERSİS) uzun süredir devam eden veri aktarım çalışmaları tamamlanmış olup vatandaşların ticaret sicili müdürlüklerine müracaat ederek nüfus cüzdanı, ehliyet ve pasaportunun kaybolduğunu ya da çalındığını bildirmesi durumunda, kimlik numarası ve kimlik bilgileri MERSİS'teki kısıtlılar listesine dahil edilecektir. Bu listede kaydı olduğu sürece adlarına yeni bir şirket ya da ticari işletme kuruluşu yapılmayacaktır.

4. Hal Kayıt Sistemine Web Servis Yöntemiyle Bildirimde Üçüncü Aşamaya Geçilmiştir.

* Gümrük ve Ticaret Müfettişi

Hal Kayıt Sistemiyle ilgili olarak web servis yöntemiyle ara yüz kullanılmadan hızlı bir şekilde bildirim yapılabilmesine ilişkin çalışmalar tamamlanmıştır. Bu hususta; piyasada kullanılan programların Hal Kayıt Sistemi ile entegrasyonunu gerçekleştiren yeni uygulama 18/11/2013 itibarıyla test sunucuları üzerinden kullanıma açılmış ve test uygulaması sürecinin tamamlanması sonrasında yeni uygulama gerçek ortama alınmıştır.

18/12/2013 tarihi itibarıyla Hal Kayıt Sistemi web servis başvuruları kabul edilmeye başlanılmıştır. Bu kapsamda birinci aşamada Sistemin açıldığı tarihten bu yana yapılmış olan toplam bildirim sayısı 15.000 adet ve üzeri veya Sisteme kayıtlı işyeri sayısı 10 adet ve üzeri olan bildirimcilerin, ikinci aşamada ise toplam bildirim sayısı 5.000 adet ve üzeri veya Sisteme kayıtlı işyeri sayısı 10 adet ve üzeri olan bildirimcilerin talepleri karşılanmıştır.

27/02/2014 tarihinden itibaren ise üçüncü aşamaya geçilmiştir. Bu aşamada bildirim sayısı toplamı 1.000 adet ve üzeri veya Sisteme kayıtlı işyeri sayısı 5 adet ve üzeri olan bildirimcilerin web servis talepleri kabul edilecektir.

5. Sermaye Artırımına Gitmeyen Şirketlere Son Bir Fırsat Tanınmıştır.

14 Şubat 2014 tarihine kadar sermayelerini asgari miktarlara çıkarmayarak münfesihi duruma düşen şirketlere son bir fırsat için tebligat yapılacaktır. Münfesihi olan şirketlerin temsilcilerine ve imzaya yetkili kişilerine gönderilen ihtarlar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilecek olup söz konusu ihtarlar kapsamında, şirketlerden faaliyetlerine devam etmek isteyenlerin 2 ay içinde münfesihi olma nedenlerini ortadan kaldıran işlemlerini yaparak ispat edici belgelerini Müdürlüğe iletmeleri veya tasfiye memuruna bildirmeleri gerekmektedir. Ayrıca, belirlenen sürenin sonunda bu işlemleri yapmayan şirketlerin unvanları ticaret sicili kayıtlarından silinecek ve şirkete ait mal varlığı unvana ilişkin kaydın silindiği tarihten itibaren 10 yıl sonra hazineye intikal ettirilecektir.

6. 25/01/2014 Tarihli, 28893 Sayılı Resmi Gazetede Münfesihi Olmasına veya Sayılmasına Rağmen Tasfiye Edilmemiş Anonim ve Limited Şirketler ile Kooperatiflerin Tasfiyelerine ve Ticaret Sicili Kayıtlarının Silinmesine İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Yayınlanmıştır.

Yapılan bu değişikliklerle, Bakanlığın başvurusu üzerine mahkemelerce feshine karar verilen ve tasfiye memuru atanmamış olan anonim ve limited şirketler, Müdürlükçe belirlenecek şirketler kapsamına alınmış,

Yine Bakanlığın başvurusu üzerine mahkemece feshine karar verilen ve tasfiye memuru atanan şirketlerin tasfiyesinin ne şekilde yapılacağını belirten fıkralar Tebliğ'e eklenmiştir.

7. 14/02/2014 Tarihli, 28913 Sayılı Resmi Gazete'de "Ticaret Unvanları Hakkında Tebliğ" Yayınlanarak Yürürlüğe Girmiştir.

03/06/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesi ile 13/01/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 210'uncu maddesine dayanılarak hazırlanmış olan bu Tebliğin amacı, ticaret şirketleri ile ticari işletme işleten diğer tacirlerin ticaret unvanlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

8. 14/03/2014 Tarihli, 28941 Sayılı Resmi Gazete'de "Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı" Yayınlanarak Yürürlüğe Konulmuştur.

19/12/2012 tarihli, 2012/4213 Sayılı "Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı" 23/01/2013 tarihli, 28537 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmişti. Söz konusu kararın 3'ncü maddesi uyarınca, tek başına veya bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile birlikte aşağıdaki üç ölçütten en az ikisini sağlayan şirketler bağımsız denetime tabi idi;

a) Aktif toplamı yüzelli milyon ve üstü Türk Lirası.

b) Yıllık net satış hasılatı ikiyüz milyon ve üstü Türk Lirası.

c) Çalışan sayısı beşyüz ve üstü.

Yapılan değişiklikle söz konusu (a), (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

a) Aktif toplamı yetmişbeş milyon ve üstü Türk Lirası.

b) Yıllık net satış hasılatı yüzellimilyon ve üstü Türk Lirası.

c) Çalışan sayısı ikiyüzelli ve üstü.

Bu sayede bağımsız denetime tabi olan şirket sayısı büyük oranda artırılmıştır. Yine anılan Karar ile 19/12/2012 tarihli, 2012/4213 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yer alan I ve II sayılı listelerde bazı değişiklikler yapılmıştır.

9. Yeni Kooperatifler Kanunu Taslak Çalışmaları Devam Etmektedir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne sürdürülen Yeni Kooperatifler Kanunu taslağına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu amaçla Bakanlık Makamının Onaylarıyla oluşturulan komisyonca hazırlanan taslak metin bölümleri, atölye çalışmaları tarzında, yerli ve yabancı uzmanlarla yapılan değerlendirme toplantılarında masaya yatırılmaktadır.

10. Yeni Bir Tür Kooperatif Modeli Olan Hizmet Kooperatifleri ile Ekonominin Canlanması Amaçlanmaktadır.

Yeni bir kooperatif modeli olan Hizmet Kooperatifleri Ana sözleşmesi 2014 yılı başında girişimcilerin hizmetine sunulmuştur. Hizmet Kooperatifleri ile hizmet sektöründe iş arayan emek işçileri bir araya gelerek iş imkânları oluşturup kendi işlerinin patronu olabileceklerdir. Özellikle kentlerde temizlik işçisi veya başka sektörlerde hizmetler sunan işsizler kendi işlerinin patronu olarak bu hizmetlerini sunabileceklerdir. Bu kooperatifler özellikle dar gelir gruplarını istihdam etmek amacıyla kurulacak ve bir anlamda özel sektöre istihdam sağlama imkânı getireceklerdir.

İstihdam imkânı sağlamanın yanı sıra, ortakla-

rına hizmet üretimi alanlarında mesleki beceri ve yeterlilik eğitimi hizmetleri sağlayacak, bireysel hizmetleriyle ilgili iş edinmeleri amacıyla danışmanlık hizmeti verecek ve mesleki eğitim programlarına yönelik programları sağlayacaklardır.

İstihdamı artırmayı hedefleyen hizmet kooperatiflerinin bir diğer amacı ortaklarının kreş ihtiyaçlarını karşılamak olacaktır. Ortaklarının 0-6 yaş grubu çocuklarının bakımı ve eğitimi için mahalle yuvaları, çocuk oyun odaları açacaklardır. Çocukların sağlığı, gelişimi ve bakımı için sağlık üniteleri, oyun ve spor alanları, kültür sanat üniteleri kuracaklardır. Çocuklara yönelik ilgili her çeşit araç, gereç, besin maddeleri ihtiyaçlarını giderecek, bunlarla ilgili satış yerleri sağlayacaklardır.

11. Kooperatifçilik Konusunda Sertifikalı Eğitim Programları Uygulamaya Konulacaktır.

Ülke kooperatifçiliğinin kalitesini artırmak için sertifikalı eğitim programları hazırlıkları tamamlanmış olup, böylece kooperatiflerin daha kaliteli hizmet üretebilmeleri beklenmektedir.

Eğitim faaliyetleri kapsamında, kooperatifçilik sektöründe çalışan vatandaşlara tüm illerde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlar tarafından kooperatifçilik eğitimi verilecek şekilde bir program hazırlanmasına karar verilmiştir. Bakanlığımızın ilgili kurumlarla yürüttüğü ortak çalışmalar sonucunda Kooperatifçilik Geliştirme ve Uyum Eğitimi Programı hazırlanmıştır.

Kurslar ücretsiz verilecek olup, program kapsamındaki eğitimler Milli Eğitim Bakanlığı Halk Eğitim Merkezlerinde düzenlenebileceği gibi kooperatifler ve üst kuruluşların göstereceği uygun mekanlarda da verilebilecektir. Beş gün sürecek programın sonunda katılımcıların bilgileri sınavla ölçülecek, başarılı olanlara Milli Eğitim Bakanlığınca sertifika verilecektir. Söz konusu programların açılması için en az 12 başvuru olması gerekmekte olup, Kooperatiflerin kurumsal kapasitelerini güçlendirecek olan Kooperatifçilik Geliştirme ve Uyum Eğitimi Programı'na ilişkin detay bilgilere Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nün <http://koop.gtb.gov.tr/> veya Milli

Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün "<http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/foet/foet.html>" adresli internet sitesinden ulaşılabilecektir. Ayrıca, programa katılmak isteyenler buldukları il veya ilçelerdeki Halk Eğitim Merkezlerine, Mesleki Eğitim Merkezlerine, Turizm Eğitim Merkezlerine, Olgunlaşma Enstitülerine şahsen başvurabileceklerdir.

12. Kooperatifçilik Alanında Yeni Bir Tür Olan Enerji Kooperatifleri Modeli İle Enerji İhtiyacına Katkı Sağlanması Amaçlanmaktadır.

Kooperatifçilik alanında yeni bir tür olan enerji kooperatifleri hayata geçirilmiş olup bu sayede yerli ve yenilenebilir kaynakların, enerji kooperatifleri modeliyle değerlendirilerek enerji ihtiyacımızın daha çoğunun yerli kaynaklardan sağlanması amaçlanmaktadır.

Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı'nda yer alan yeni kooperatif türlerinin Türkiye'de kurulması hedefi doğrultusunda Elektrik Enerjisi Üretim ve Tüketim Kooperatifi Örnek Ana Sözleşmesi girişimcilerin hizmetine sunulmuştur.

Söz konusu kooperatifler 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre en az 7 gerçek ve/veya tüzel kişi ortak tarafından ana sözleşmenin imzalanması ile kurulabilecektir. Kooperatife ortak olacak kişilerin medeni hakları kullanma ehliyetine ve elektrik aboneliğine sahip olmaları yeterli olacaktır.

Kooperatifin kuruluş işlemlerinin akabinde elektrik piyasası mevzuatı devreye girecektir. Bu kapsamda kooperatif ortakları «Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimi Yönetmeliği» ve tebliği çerçevesinde faaliyette bulunacaklardır. Bu çerçevede girişimcilerin Bakanlığımıza müracaat etmeleri yeterli olacaktır.

13. Türkiye'nin İlk Enerji Kooperatifinin Kuruluşu Yapılmıştır.

Denizli Tavas'da 7 girişimci tarafından rüzgar ve güneş enerjisi üzerine EGE Enerji Kooperatifi kuruluş işlemleri yapılmıştır. Ana sözleşmesi onaylanan kooperatif, ortaklarının elektrik enerjisi

ihtiyacını yenilenebilir kaynaklardan üreteceği enerjiden karşılayacaktır.

14. Yeni Bir Kooperatif Modeli Olan Eğitim Kooperatifi Sistemiyle Öğretmenler Patron Olabileceklerdir.

İspanya, İngiltere ve Almanya'da uygulanan ve öğretmenlerin patron olduğu eğitim kooperatifleri modeli Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından Türkiye'ye getirilmiştir. Böylece, dershaneler dönüşünce işsiz kalma riski yaşayan öğretmenler, bir araya gelerek kendi okullarını açabileceklerdir. Bu sistemle, öğretmenler artık çalışan olmak yerine kendi okullarında patron olabileceklerdir. Veliler de bir araya gelerek eğitim kooperatifi kurabileceklerdir.

Özel okula dönüşüm sürecindeki dershanelerin, modele yoğun ilgi göstermesi beklenmektedir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın çalışmalarını tamamladığı eğitim kooperatifleri modelinin, dönüşecek dershanelere çare olması beklenmektedir.

15. Tüketici Mevzuatına İlişkin Çalışmalar Devam Etmektedir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 28 Mayıs 2014 tarihinde yürürlüğe girecek olup Kanun kapsamında çıkarılacak Yönetmeliklere ilişkin çalışmalar ise halen devam etmektedir. Bu çalışmalar kapsamında Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmelik Taslağı, Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Raportörleri Yönetmelik Taslağı, Fiyat Etiket Yönetmeliği Taslağı, Reklam Kurulu Yönetmelik Taslağı, Tanıtma Kullanma Kılavuzu Yönetmelik Taslağı, Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik Taslağı, Süreli Yayınlar Yönetmelik Taslağı, Tüketici Ödülleri Yönetmelik Taslağı, Garanti Belgesi Yönetmelik Taslağı ve Eki, Satış Sonrası Hizmetler Yönetmelik Taslağı ve Eki ile Süreli Yayın Kuruluşlarınınca Düzenlenen Promosyon Uygulamalarına İlişkin Yönetmelik Taslağı hazırlanarak ilgililerin görüşüne sunulmuştur. Taslak metinlerine ve taslaklar için örnek görüş formuna <http://www.tuketici.gov.tr/> adresinden ulaşılabilmektedir.